

Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Wereld

Opgave 1 – Rozenhandel

1 maximumscore 2

- 1 – centrum
- 2 – periferie
- 3 – centrum
- 4 – centrum
- 5 – centrum

indien vijf antwoorden juist	2
indien vier of drie antwoorden juist	1
indien twee of één antwoord(en) juist	0

2 maximumscore 2

Voorbeelden van een juiste reden zijn:

- bij 6: De aanwezigheid van kennis (en die bevindt zich vooral in het centrum).
- bij 7: De aanwezigheid van koopkracht / van een afzetmarkt (en die bevindt zich vooral in het centrum).

per juiste reden	1
------------------	---

3 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- door tijd-ruimtecompressie de relatieve afstanden kleiner zijn geworden (oorzaak) 1
- waardoor het mogelijk is om (een bederfelijk product als) rozen op grotere afstand van de afzetmarkt te produceren (gevolg) 1

4 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste argumenten voor de stelling zijn:

- Het leidt tot werkgelegenheid.
- Het leidt tot meer inkomen / Het levert deviezen op.
- De vestiging van bedrijven leidt tot verbetering van bijvoorbeeld de infrastructuur.

per juist argument	1
--------------------	---

Vraag	Antwoord	Scores
5	maximumscore 1 Voorbeelden van een juiste oorzaak zijn: – De lonen van de werknemers in de rozenproductie zijn (erg) laag. – De productie van rozen levert weinig waardetoevoeging op. / De onderdelen van de productieketen die niet in Kenia of Ethiopië plaatsvinden, leveren de meeste toegevoegde waarde op.	
6	maximumscore 2 Een voorbeeld van een passende redenering is: • De rozenproductie wordt vooral begonnen in die gebieden die een goede verbinding hebben met het vliegveld waarvandaan de export van rozen plaatsvindt • dit zijn toch al vaak de meest ontwikkelde gebieden van een land (waardoor de bestaande regionale ongelijkheid alleen maar groter wordt)	1 1

Wereld en Aarde

Opgave 2 – Schone stroom uit woestijnen

7	maximumscore 2 Uit de uitleg moet blijken dat • in de Sahara een hoge luchtdruk overheerst (in tegenstelling tot Europa) (oorzaak) • waardoor er weinig bewolking / veel zonneshijn zal zijn (gevolg)	1 1
8	maximumscore 2 Uit de uitleg moet blijken dat • de Sahara (door de lagere breedteligging) een hogere zonnestand kent / de zonnestrallen bij de Sahara een kortere weg door de dampkring afleggen (oorzaak) • waardoor er een hoge instraling van zonne-energie is (gevolg)	1 1
9	maximumscore 2 • via de wind/luchtstromen • via zeestromen	1 1
10	maximumscore 1 • zandwoestijn • Uit het antwoord moet blijken dat zand de spiegels kan beschadigen en/of bedekken	0 1

Vraag	Antwoord	Scores
11	maximumscore 2 Een voorbeeld van een passende redenering is:	
	<ul style="list-style-type: none"> De arme/perifere Noord-Afrikaanse landen gaan volgens het plan de 'grondstof' leveren 	1
	<ul style="list-style-type: none"> terwijl de Europese landen / de centrumlanden kennis/kapitaal investeren / het product (elektriciteit) afnemen 	1
12	maximumscore 2 Een voorbeeld van een juiste redenering is:	
	<ul style="list-style-type: none"> In de traditionele centrum-periferieverhoudingen worden grondstoffen en/of energie aan de periferie onttrokken 	1
	<ul style="list-style-type: none"> terwijl in dit plan de landen in Noord-Afrika / in de periferie zelf in hun energiebehoefte kunnen voorzien 	1

Aarde

Opgave 3 – Landdegradatie in Centraal-Azië

- 13 maximumscore 1**
de droge klimaten / de B-klimaten / het woestijn-/steppeklimaat
- 14 maximumscore 2**
Uit de uitleg moet blijken dat
- uitbreiding van de veestapel leidt tot overbegrazing / het verdwijnen van de vegetatie (oorzaak) 1
 - waardoor de bodem niet meer wordt vastgehouden / de wind vrij spel heeft (gevolg) 1
- Opmerking*
Antwoorden die verwijzen naar een verlaging van de grondwaterstand (meer putten) mogen goed gerekend worden.
- 15 maximumscore 3**
- Gemeenschappelijk kenmerk: de gebieden liggen vlakbij rivieren 1
- Uit de redenering moet blijken dat
- er in deze gebieden veel irrigatie plaatsvindt 1
 - en er (zonder afvoer van het overtollige water) irrigatiewater verdampt (waarna zouten in de bodem kunnen neerslaan) 1

Vraag	Antwoord	Scores
16	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none">Voorbeelden van een juiste technologische maatregel zijn:<ul style="list-style-type: none">– druppelirrigatie– (verbeterde) drainageVoorbeelden van een juiste aanpassing aan de drogere omstandigheden zijn:<ul style="list-style-type: none">– Gewassen verbouwen die minder water nodig hebben.– Het land van tijd tot tijd braak laten liggen.	1 1

Ontwikkelingsland – Indonesië

Opgave 4 – Handel en energie in Indonesië

17	maximumscore 1 213D (52e druk: 195D)	
18	maximumscore 1 grondstoffen/delfstoffen/bosbouwproducten	
19	maximumscore 2 Een voorbeeld van een juiste argumentatie is: <ul style="list-style-type: none">Indonesië is een netto-importeur van aardolie geworden / Indonesië consumeert nu meer olie dan het produceertwaardoor het niet langer zinvol is om lid te blijven van een organisatie die opkomt voor de belangen van de aardolie-exporterende landen	1 1
20	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste argumenten zijn: <ul style="list-style-type: none">Java heeft een zeer groot aantal inwonersJava is het economisch centrum van Indonesië / Op Java bevindt zich de meeste industrie	1 1
21	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none">Java ligt vlakbij een plaatgrens / ligt in een tektonisch actieve zone / ligt in een zone met veel vulkanische activiteitDe kans op beschadiging van de kerncentrale en het ontsnappen van radioactieve stoffen is op Java groter dan elders	1 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 5 – Bevolkingskenmerken Indonesië

22 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste doelstellingen zijn:

- verspreiding van kennis naar / ontwikkeling van de buitengewesten
- nationbuilding / het bevorderen van meer eenheid
- versterking van het centraal gezag in de buitengewesten
- javanisering

per juiste doelstelling

1

23 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste demografische oorzaken zijn:

- Java kent een grote natuurlijke bevolkingsgroei.
- Vanuit de periferie migreerden er mensen naar Java.
- De migratie van Java naar de buitengewesten is zeer gering.

per juiste oorzaak

1

24 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- Jakarta is al sinds de koloniale tijd de hoofdstad / het politieke centrum van Nederlands-Indië / van Indonesië.
- Jakarta is het economisch centrum van Indonesië.

per juist kenmerk

1

25 maximumscore 2

Voorbeelden van een juiste redenering zijn:

- Door dit beleid zal het aandeel jongeren in Indonesië afnemen 1
- waardoor de overheid minder geld kwijt is aan bijvoorbeeld scholing en gezondheidszorg 1

of

- Door dit beleid daalt de bevolkingsgroei 1
- wat op termijn tot minder werkloosheid zal leiden 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Leefomgeving

Opgave 6 – Vliegveld Twente

26	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • locatievraagstuk • Uit de motivering moet blijken dat het gaat over de bestemming van een gebied / om de beslissing of hier een burgervliegveld zal komen 	<p>1</p> <p>1</p>
27	maximumscore 2	
	<p>A - Natuurmonumenten</p> <p>B - Vereniging Vrienden van Enschede Airport Twente</p> <p>C - Duitse gemeente Bad Bentheim</p> <p>D - ministerie van Defensie</p>	
	indien vier antwoorden juist	2
	indien drie of twee antwoorden juist	1
	indien één antwoord juist	0
28	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> • Voorbeelden van een juist argument vóór zijn: <ul style="list-style-type: none"> – Het betreft een stedelijke omgeving waardoor er veel potentiële reizigers zijn. – De Twentse steden worden via de luchthaven beter bereikbaar. – De nieuwe luchthaven zal werkgelegenheid bieden aan de inwoners van de grote steden in de regio. 	<p>1</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Voorbeelden van juiste argumenten tégen op lokale schaal zijn: <ul style="list-style-type: none"> – Het gebied ligt tussen landgoederen / vormt een doorlopend geheel met de nabijgelegen groene gebieden. – De nieuwe luchthaven ligt (samen met de landgoederen) in een stedelijke omgeving, waardoor er veel geluidsoverlast te verwachten is. 	<p>1</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Voorbeelden van juiste argumenten tégen op regionale / nationale schaal zijn: <ul style="list-style-type: none"> – In Duitsland ligt al een luchthaven op relatief korte afstand van Twente. – De Duitse luchthaven zal een concurrent zijn voor Enschede Airport Twente. 	<p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 7 – De stuw bij Driel

29 maximumscore 2

- bij hoge waterstanden / een groot debiet 1
- reden: dan dreigt er stroomopwaarts van de stuw wateroverlast / dreigt de waterstand van de IJssel / in het IJsselmeer te hoog te worden 1

30 maximumscore 3

Uit het antwoord moet blijken dat

- het regiem van de Rijn onregelmatiger zal worden / er in de winters een hoger debiet en in de zomers een lager debiet zal zijn 1
- Voorbeelden van juiste redenen zijn: 2
 - De rivier moet bevaarbaar blijven.
 - Er moet voldoende water via de IJssel naar het IJsselmeer / naar Noord-Nederland stromen.

Opmerking

Aan elke juiste reden 1 scorepunt toekennen.

31 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste redenen zijn:

- Het op peil op houden van de waterstand in de Neder-Rijn / stroomafwaarts van de stuw.
- Het verversen van het water in de Neder-Rijn / stroomafwaarts van de stuw.
- Het tegengaan van sedimentatie.

per juiste reden 1

32 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste oorzaken zijn:

- de relatieve zeespiegelstijging
- het uitdiepen / uitbaggeren van de rivieren

per juiste oorzaak 1

Bronvermeldingen

Opgave 1

bron 1 vrij naar: Die Reise der Rose, Praxis Geographie, februari 2010

Opgave 2

bron 1 vrij naar: de Volkskrant, 5 november 2009

Opgave 3

bron 1 vrij naar: Desertifikationsbekämpfung van het Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung, CD-ROM 013-Archive, 2008

Opgave 4

bron 1 vrij naar: http://www.peakoil.nl/wp-content/uploads/2006/12/indonesie_oliegat.png

Opgave 6

bron 1 bron: Cito

bron 2 bron: De Grote Bosatlas

bron 3 bron: De Grote Bosatlas

Opgave 7

bron 1 vrij naar: <http://www.panoramio.com/photos>

bron 2 bron: Topografische Atlas